

A Debreceni Ítéltábla a Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda (FÉL CÍME., ügyintéző: dr. Dobrossy István ügyvéd) által képviselt FELPERES NEVE (FELPERES CÍME., Cg..., adószám: ...) felperesnek -, a dr. Halmos Tamás ügyvéd (FÉL CÍME) által képviselt ALPERES NEVE (ALPERES CÍME) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 2018. március 28-án meghozott 8.G.15-17-040176/21/II. számú ítélete ellen a felperes részéről 22. sorszámon benyújtott fellebbezés alapján indult másodfokú eljárásban - a 2018. szeptember 12-én megtartott tárgyalás alapján, 2018. szeptember 26-án meghozta, a 2018. szeptember 26-án megtartott nyilvános határozathirdetésen pedig - kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1 270 000 (Egymillió-kettőszázhetvenezer) Ft másodfokú perköltséget és térítsen meg az állam javára - a székhelye szerinti adó- és vámigazgatóság felhívásában megjelölt határidőben, módon és számlára - 2 500 000 (Kettőmillió-ötszázezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított - a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - tényállás szerint a felperes jogelődje, a FELPERESI JOGELŐD (a továbbiakban: felperesi jogelőd) 2007. június 28-án határozott időre szóló bérleti szerződést kötött a TELEPHELYEN lévő, 1200 m2 alapterületű ingatlanra, a KHT-val (a továbbiakban: Kht.), amely gazdasági társaság alapítója és egy személyes tulajdonosa az alperes jogelődje, az ALPERESI JOGELŐD (a továbbiakban: alperesi jogelőd) volt.

A bérleti szerződés IX. fejezetének 6. pontjában a szerződő felek abban állapodtak meg, hogy a 15 éves határozott időtartam lejáratá előtt a bérleti szerződést nem szüntethetik meg. Abban az esetben pedig, ha a bérbe adó Kht. vagy annak tulajdonosa a szerződés lejáratá előtt olyan helyzetet idéz elő, amely a bérleti szerződésnek a határozott idő lejáratá előtti megszűnését eredményezi, úgy a bérbe adó a határozott időből még hátralévő minden hónap után 2 000 000 Ft kötbér fizetésére köteles.

Az alperesi jogelőd szenátusa a 2009. február 9-i ülésén a Kht. végelszámolás útján történő megszüntetését határozta el, amely döntés alapján a Kht.-val szemben 2009. július 1-i kezdő időponttal végelszámolási eljárás indult.

A kijelölt végelszámoló 2009. augusztus 31-én a felperesi jogelőddel kötött bérleti szerződést azonnali hatállyal felmondta, amelyre tekintettel a felperes jogelődje - a bérleti szerződés IX. fejezetének 6. pontja alapján - összesen 326 000 000 Ft összegű kötbér igényt jelentett be a végelszámolóhoz.

A végelszámoló a hozzá bejelentett kötbérkövetelést mind a jogalap, mind az összeg tekintetében vitatta, ezért annak nyilvántartásba vételét megtagadta.

2010. január 8-án a felperesi jogelőd a Kht.-val szemben fennálló 326 000 000 Ft tőke összegű kötbér követelését és annak járulékait a felperesre engedményezte.

2010. január 13-án a felperes G..... számon pert indított a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróságon az akkor már végelszámolás alatt álló Kht.-val szemben, amely perben a módosított keresetében 220 400 010 Ft kötbér és járulékai megfizetésére kérte a Kht.-t kötelezni.

A felperes a 2010. március 8-án keltezett és az alperes által 2010. március 10-én átvett levelében az alperest „mint mögöttes felelőst hívta fel” a követelés megfizetésére, az alperes azonban a felszólításnak nem tett eleget.

A 2010. január 13-án megindított per folyamatban léte alatt a Kht. végelszámolója részéről korábban előterjesztett kérelemre a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság megállapította a Kht. fizetésektelenségét és 2010. január 18-i kezdő időponttal elrendelte a felszámolását.

A G..... számon indult, majd G..... számon újra lajstromozott perben a Nyíregyházi Törvényszék a 2013. június 13-án meghozott jogerős ítéletében kötelezte az akkor már felszámolás alatt álló Kht.-t, hogy fizessen meg a felperesnek 220 400 010 Ft-ot és annak járulékait, valamint 5 588 000 Ft perköltséget.

A jogerős ítélet meghozatalát követően a felszámolási eljárásban a Kht. felszámolója az ítéletben szereplő követelést a felperes elismert követeléseként nyilvántartásba vette és visszaigazolta.

A Nyíregyházi Törvényszék a Kht.-val szemben indult felszámolási eljárást a Cégbközlöny 2015. augusztus 16-i számában közzétett, jogerős végzésével befejezetté nyilvánította és a Kht.-t jogutód nélkül megszüntette.

A felszámolási eljárás során a felperes nyilvántartásba vett követelése nem térült meg.

2015. november 23-án a felperes pert indított a Nyíregyházi Törvényszéken az alperessel mint a jogutód nélkül megszűnt Kht. egyedüli tulajdonosával szemben, amely perben „A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról” szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 63. §-ának (2) bekezdése alapján a felszámolási eljárásban meg nem térült 220 400 010 Ft összegű tőke követelése és járulékai megfizetésére kérte őt kötelezni. E perben érdemi döntés meghozatalára nem került sor, mivel az eljárás 2017. szeptember 8-án szünetelés folytán megszűnt.

A jelen pert a felperes 2017. december 20-án indította és a keresetében az alperest „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. §-ának (1) bekezdése alapján - kártérítés jogcímén - 220 400 010 Ft tőke és annak 2009. szeptember 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a régi Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamatának a megfizetésére kérte kötelezni.

Állítása szerint az alperes azzal, hogy 2009. február 9-én az általa alapított Kht. átalakulása helyett annak végelszámolás útján történő megszüntetését határozta el, egyrészt joggal való visszaélést követett el, másrészt megszegt a MEGBÍZÓ és a Kht. mint üzemeltető között 2006. szeptember 26-án létrejött üzemeltetési szerződésben, illetve az azt kiegészítő megállapodásban vállalt kötelezettségeit. A felperes érvelése szerint az alperes ezen jogellenes és felróható magatartása következtében őt a felszámolási eljárásban meg nem térült követelésével azonos összegű kár érte, amelyet a régi Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes köteles részére megtéríteni.

Az alperes a felperes keresetének elutasítását kérte.

Mindenekelőtt a felperes által érvényesített követelés elévülésére hivatkozott, emellett azonban vitatta annak jogalapját és összegét is.

Az elsőfokú bíróság elsődlegesen az alperes elévülési kifogását vizsgálta és azt megalapozottnak találta, amelyre tekintettel a 2018. március 28-án meghozott 21/II. sorszámú ítéletével a felperes keresetét elutasította és az alperest 2 796 540 Ft elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

Az ítélete indokolásában mindenekelőtt megállapította, hogy a felperes a felszámolási eljárásban meg nem térült hitelezői igényét kívánta a jelen perben (is) érvényesíteni, vagyis a követelése azonos volt a korábbi perekben érvényesített követelésével.

Az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a felperesnek ez a követelése 2009. augusztus 31-én, a bérleti szerződésnek a végelszámoló részéről történt felmondásával vált esedékessé, mivel a felperes károsodása ezzel bekövetkezett.

Ennek következtében pedig a felperes követelésének elévülése is ekkor kezdődött mégpedig - figyelemmel az 1/2007. Polgári jogegységi határozatban kifejtettekre - mind a főkötelezett (Kht.), mind a mögöttes felelős (alperes) vonatkozásában azzal, hogy a követelésnek a főkötelezettől való behajthatatlanságának megállapításáig a mögöttes felelős alperes vonatkozásában az elévülés nyugodott.

A jelen peres eljárás anyagává tett, a Kht. elleni felszámolási eljárásban készített II. számú közbenső mérleg adatai, a felszámolónak a hitelezőkhöz 2012. december 18-án írt levele, valamint a felperesnek az alpereshez 2010. március 8-án írt felszólító levele alapján az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy az adott esetben a felperes számára már 2012 decemberére kétséget kizáróan megállapíthatóvá vált, hogy a Kht. elleni felszámolási eljárásban a követelése nem fog megtérülni, ezért a követelése 2009. szeptember 1. napján elkezdődött elévülésének nyugvása ekkor befejeződött.

Erre tekintettel pedig a követelése az 5 éves általános elévülési idő leteltével, 2014. szeptember 1. napján a mögöttes felelős alperessel szemben (is) elévült, mivel ezen időpontig az elévülés megszakadását eredményező jogcselekmény megtörténtét a felperes - az alperes vonatkozásában - nem igazolta.

Rámutatott, hogy a felperes 2015. november 23-i perindítása ilyen, az elévülés megszakadását eredményező jogcselekménynek nem tekinthető, egyrészt azért, mert annak megtételekor az elévülés már bekövetkezett, másrészt erre a jogcselekményre a Cstv. 63. §-ának (2) bekezdése jogvesztő határidőt állapít meg, amely nem hosszabbítható meg sem annak megszakításával, sem pedig nyugvással.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a felperes keresetét az abban érvényesített követelés elévülésére hivatkozással utasította el.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak a keresetében foglaltak szerinti megváltoztatását, míg másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Állítása szerint az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a felperes a jelen perben is a felszámolási eljárásban meg nem térült hitelezői igényét kívánja érvényesíteni, azonban nem az alperes jogszabályon alapuló mögöttes felelőssége alapján, hanem a szerződésen kívüli károkozás jogcímén.

Ezt a kártérítési igényét az alperesnek az a jogellenes magatartása alapozza meg, hogy az alperes az általa alapított Kht. átalakulása helyett annak végelszámolással történő megszüntetését határozta el 2009. február 9-én.

Az adott esetben azonban a kártérítési felelősséget megalapozó jogellenes magatartás tanúsításának ideje és a károsodás bekövetkezésének időpontja időben elvált egymástól, mivel a felperes károsodása az adott esetben csak a Kht. ellen indult felszámolási eljárás eredménytelen befejezésével következett be, ugyanis ekkor vált nyilvánvalóvá, hogy a Kht.-val szembeni kötbér követelése nem térül meg.

A felperes érvelése szerint tehát az adott esetben a károsodása 2015. augusztus 26-án (a felszámolási eljárás befejezéséről szóló végzés közzétételének napján) következett be, amelyre tekintettel a kártérítési igénye elévülése is ekkor kezdődött.

Ebből pedig az következik, hogy a 2017. december 20-i perindítás időpontjában a kártérítés iránti követelése még nem évült el.

Arra az esetre, ha az ítélet tábla a kártérítési igénye elévülésének kezdetét a károkozó magatartás tanúsításának időpontjában (2009. február 9.) állapítaná meg, előadta, hogy a Kht. felszámolási eljárásának jogerős befejezéséig az elévülés nyugodott, mivel a felszámolási eljárásban meg nem térült követelésének összege csak ekkor vált nyilvánvalóvá.

A régi Ptk. 326. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján pedig a felperesnek a nyugvás megszűnését követően egy év állt a rendelkezésére ahhoz, hogy a követelését érvényesítse, amelyet a felperes a Cstv. 63. §-ának (2) bekezdésére alapított per megindításával 2015. november 23-án meg is tett.

A felperes érvelése szerint tehát ez a perindítás megszakította a kártérítési igénye elévülését, ezért a 2017. december 20-án történt újabb perindítás időpontjában a kártérítés igénye még nem évült el.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes a jelen perben előterjesztett keresetében a Kht.-val szemben fennállt és a felszámolási eljárásban meg nem térült hitelezői igényét kívánja érvényesíteni vele, mint mögöttes felelőssel szemben.

Az alperes véleménye szerint helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes károsodása 2009. augusztus 31-én bekövetkezett, amelyre tekintettel a követelés elévülése ekkor a mögöttes felelős alperessel szemben is elkezdődött, azonban az elévülés a követelésnek a főkötelezettől való behajthatatlanságának megállapításáig vele szemben nyugodott.

Az alperes állítása szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésére állt bizonyítékok okszerű értékelése és mérlegelése alapján állapította meg, hogy az adott esetben legkésőbb 2012 decemberében a felperes számára már kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a Kht. ellen indult felszámolási eljárásban az igénye nem fog megtérülni. Ezért az elévülés nyugvása ekkor befejeződött, amelynek következtében a követelés elévülése 2014. szeptember 1-jén bekövetkezett.

A felperes elsődleges fellebbezési kérelmével összefüggésben előadta, hogy az elsőfokú eljárásban a követelés jogalapja és összecszerősége tekintetében bizonyítás nem került felvételre, ezért a felperes elsődleges fellebbezési kérelme az elévülés esetleges téves megállapítása esetén sem lenne teljesíthető.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a keresetlevélhez 1/F/9. szám alatt csatolt okirat alapján annyiban pontosítja, hogy a felperes az alperesnek 2010. március 8-án írt felszólító levelében - egyebek mellett - a következőket adta elő:

„A fentiek alapján Önök, mint a KHT. egyszemélyes tulajdonosai egyértelműen felelősek a KHT. végelszámolással történő megszüntetését kimondó döntésükkel a HC és közöttünk lévő szerződéses jogviszonynak határozott idő lejárta előtti megszűnéséért.

A végelszámolásról való döntésük, mint a KHT. tulajdonosának a döntése eredményezte a bérleti jogviszony megszűnését akként, hogy a végelszámolónak a Ctv. szerint a végelszámolás alatt lévő cég minden jogviszonyát meg kell szüntetnie.

A fentiekre való hivatkozással a bérleti szerződés megszüntetésében való egyértelmű felelősségük fennállása miatt felszólítjuk Önöket, mint a Hallgatói Centrum Kht. egyszemélyes tulajdonosát, hogy a KHT.-val egyetemlegesen 8 napon belül fizessék meg társaságunknak a szerződésből eredő és jogosan járó, a hátralévő időszak minden egyes hónapja után 2 000 000 Ft-ot, mindösszesen 326 000 000 Ft-ot, azaz háromszázhuszonhatmillió Ft összeget kötbér jogcímén”.

Az így kiegészített tényállás alapján pedig az ítéletábra azt állapította meg, hogy a felperes fellebbezése nem megalapozott.

Az ítéletábra megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a felperes keresetét az abban érvényesített követelés elévülésére hivatkozással érdemben helyesen utasította el, az elutasítás indokaival azonban az ítéletábra csak részben értett egyet.

Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy annak a kérdésnek a megválaszolásához, hogy a felperes jelen perben érvényesített követelése elévült-e, mindenekelőtt azt kellett tisztázni, hogy a felperesnek a keresetben állított kára mikor keletkezett, illetve keletkezhetett.

Ehhez pedig a bíróságnak azt is vizsgálnia kellett, hogy a felperes jelen perben érvényesített kártérítési igénye azonos-e az általa a korábbi eljárásokban érvényesített igényekkel.

Az ítéletábra megállapítása szerint ezt a kérdést a kárnak a régi Ptk. 355. §-a (4) bekezdésében meghatározott fogalmából kiindulva lehetett helyesen megválaszolni.

E definíció alapján pedig a felperes kárát kizárólag elmaradt haszonként lehetett meghatározni, illetve értelmezni.

Az ítéletábra megállapítása szerint azonban ez az elmaradt haszon nem a felperes saját kára, hanem az a kár, amely már a jogelődjénél bekövetkezett azáltal, hogy a végelszámoló 2009. augusztus 31-én - a szerződésben megállapított határozott idő lejártá előtt - felmondta a vele kötött bérleti szerződést.

A bérleti szerződésben kikötött kötbér pedig - mint káratálcány - ezt a kárt volt hivatott kompenzálni, amelyből az (is) következik, hogy a felperes jogelődje a kötbérnek a felperesre történt engedményezésével valójában a bérleti szerződés felmondásából származó kára megtérítése iránti követelését engedményezte a felperesre. A felperes pedig ezt az igényt kívánta - mint jogutód - érvényesíteni a jelen eljárásban is az alperessel szemben, de nem mint mögöttes felelőssel, hanem szerződésen kívüli károkozóval szemben.

A felperes ugyanis a jelen eljárásban sem olyan tényállítást (pl. az alperes hátrányos üzletpolitikájára való utalást) nem tett, sem pedig olyan jogcímet (jogszályhelyet) nem jelölt meg, amelyből azt lehetett volna megállapítani, hogy a jelen eljárásban az alperessel, mint mögöttes felelőssel szemben kíván fellépni.

Ezért az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában tévesen hivatkozott az 1/2007. Polgári jogegységi határozatban kifejtettekre.

Az ítéletábra álláspontja szerint ezt a megállapítást támasztotta alá mindenekelőtt a felperesnek az alpereshez 2010. március 8-án írt felszólító levele, amelyből azt lehetett megállapítani, hogy a felperes a Kht.-t és az alperest olyan közös károkozónak tekinti, akik a régi Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése alapján egyetemleges felelősséggel tartoznak a kára megtérítéséért.

[Az ítéletábra álláspontja szerint a fenti megállapítást támasztotta alá az is, hogy a felperes az általa a Cstv. 63. §-ának (2) bekezdése alapján megindított pert hagyta szünetelés folytán megszűnni.]

A közös károkozók egyetemleges felelősségéből pedig az következik, hogy a károsult választásától függ, hogy a kárigényét mindkét károkozóval vagy csak az egyikükkel szemben érvényesíti.

A kontraktuális és a deliktuális felelősségi alakzatok egyenrangúságából következően pedig ez a megállapítás arra az esetre is igaz, amikor a közös károkozók egyike szerződésszegéssel, a másik viszont szerződésen kívüli magatartásával hatott közre a kár bekövetkezésében.

Ezért a kár ilyen esetben is érvényesíthető akár egyidejűleg is a szerződéses és a szerződésen kívüli károkozóval szemben, az utóbbival szembeni igényérvényesítésnek tehát nem előfeltétele sem a szerződésen alapuló igény előzetes érvényesítése, sem az igénynek a szerződéses partnerrel szembeni behajthatatlanságának igazolása (EBH2018.P.1.).

Mindezekből pedig egyrészt az következik, hogy az adott esetben a felperes károsodása a jogelődjével azonos időpontban, 2009. augusztus 31-én bekövetkezett, másrészt az, hogy a kártérítési igényének elévülése ekkor a közös károkozó alperessel szemben is elkezdődött.

Az ekkor elkezdődött elévülést az alperesnek 2010. március 8-án írt felszólító levele ugyan megszakította, azonban a levél alperes részéről történt átvételét követő napon (2010. március 11-e) az elévülés újból megkezdődött.

Tekintettel arra, hogy ettől az időponttól számított 5 éven belül a felperes az igényét az alperessel szemben - általa sem vitatottan - nem érvényesítette és az elévülés nyugvását vagy megszakadását eredményező jogcselekmény megtörténtét sem igazolta, a követelése 5 év elteltével, 2015. március 11-én elévült.

Erre tekintettel pedig az elsőfokú bíróság érdemben helyesen állapította meg, hogy a felperes a keresetben érvényesített követelését - annak elévülésére tekintettel - bíróság előtt már nem érvényesítheti.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét „A polgári perrendtartásról” szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése alapján - az indokolásának a jelen határozatban foglaltak szerinti módosításával - helyben hagyta.

Az eredménytelen fellebbezést előterjesztő felperes az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a jogi képviselője ügyvédi munkadíjából származó saját másodfokú eljárási költségét maga köteles viselni.

Köteles továbbá megtéríteni az alperesnek a jogi képviselője ügyvédi munkadíjából származó másodfokú perköltségét, amelynek összegét az ítélet tábla „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (1), (2), (5) és (6) bekezdései, valamint a 4/A. §-ban foglaltak alapján határozta meg.

A másodfokú eljárásban is pervesztesnek minősülő felperes az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, továbbá „A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban” című 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésében, valamint a 15. §-ának (1) és (3) bekezdésében foglaltak alapján köteles megtéríteni az államnak - az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt - „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint meghatározott maximális mértékű feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Debrecen, 2018. szeptember 26.

Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos s.k. előadó bíró,
Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -